Bekijk de webversie

ERFGOED MAGAZINE ENSCHEDE

Jaargang 6 - nummer 61 - januari 2020

Het jaar 2020 is voor Enschede een gedenkwaardig jaar. Op 1 april 2020 is het precies 75 jaar gelden dat Enschede bevrijd werd van de Duitse bezetting. Enschede was bevrijd van vijf dramatische oorlogsjaren met jodenvervolging, herhaaldelijke bombardementen, voortdurende honger en alles omvattende angst onder de bevolking.
Voor de stichting cultureel erfgoed Enschede is dat reden om de bevrijding op bijzondere wijze te herdenken. Dit jaar brengen wij iedere maand een extra Erfgoed Magazine uit. De publicaties richten zich op gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld in gemeentelijke en Rijksmonumenten tijdens de oorlogsjaren. We hebben in het afgelopen jaar veel research verricht en het resultaat hiervan willen wij in dit bijzondere herdenkingsjaar graag met u delen. Omstreeks 15 januari kunt u de eerste aflevering verwachten en alle afleveringen maken deel uit van uw (gratis) abonnement op het Erfgoed Magazine Enschede. Uw reacties zien wij met belangstelling tegemoet.
Bestuur stichting cultureel erfgoed Enschede.

Inhoudsopgave.

1. Haringhappen moet immaterieel erfgoed worden.
2. Acht manieren om minder geur en rook overlast te veroorzaken.
3. Monumentaal wonen in een gemeentelijk monument.
4. Boek van de maand.
5. Video Enschede 1920.

6. Het geheim van de ronde hoekgevels.
7. Voormalig Hotel Rodenbach heeft beschermde status.
8. Koetshuis Schuttersveld (deel 9)
9. Nieuw fonds voor behoud boerderijen.
10.Neder-Germaanse Limes wereld erfgoed.
11.Twee onder één kap woningen.
12. N. K.S. presenteert nieuwe definities kasteel en buitenplaats.
13. Eigenaar of toekomstig eigenaar van een gemeentelijk monument?
14. Crowd-funding voor kasteel in Frankrijk.
15. Atjehstraat 27 (Moskee) aanwijzing gemeentelijk monument.
16. Erfgoednieuws uit de regio.

---

1. Haringhappen moet immaterieel erfgoed worden.

Foto:SCEE.

Zo'n 64% van de Nederlanders wil dat 'haringhappen' bij de viskraam op de lijst van cultureel erfgoed belandt. Dat blijkt uit onderzoek van Wat Vindt Nederland onder bijna tweeduizend mensen.

De respondenten kregen de vragenlijst naar aanleiding van de uitspraken van een Haarlems raadslid dat zich hard maakt voor de lokale viskraam Balk Visch in Haarlem. Er is al tijden gedoe rondom het standplaatsbeleid voor deze viskraam, die daar al ruim 70 jaar daar gevestigd is. De toekomst is onzeker vanwege Europese regels.

Viskraam Balk Visch dreigt vaste plek in Haarlem na 72 jaar te verliezen
Louise van Zetten, Raadslid bij de lokale partij Hart voor Haarlem wil de traditie van het ‘haringhappen’ bij de viskar beschermen en zo de standplaats verzekeren. “We moeten onze traditie hooghouden en verdedigen. We mogen best wel wat feller zijn en de Europese regels zo omzeilen. De viskraam is zo Nederlands, net zoals het frietkot in België, dat is daar ook cultureel erfgoed.”
Bron: Hart van Nederland.

---

2. Acht manieren om minder geur- en rookoverlast te veroorzaken

Wanneer u in huis uw houtkachel of open haard aansteekt, ontstaat er rook. Die rook bevat schadelijke stoen, zoals fijnstof. Dit fijnstof veroorzaakt luchtvervuiling en kan schade aan de gezondheid van jezelf en anderen in je omgeving opleveren. Ook wanneer u de rook niet meer ziet. Wilt u toch een vuurtje aansteken? Met deze 8 tips kunt u de uitstoot van schadelijke stoen beperken
1. Stook alleen droog hout.
2. Stook geen geïmpregneerd of geverfd hout.
3. Leg de kleine houtjes bovenop en steekt het vuur van boven aan.
4. Laat de open haard of houtkachel uit bij windstil of mistig weer en raadpleeg het stookalert.
5. Laat de schoorteen minstens één keer per jaar goed vegen.
6. Zet de luchttoever in de kachel helemaal open.
7. Houd ventilatieroosters tijdens het stoken open.
8. Controleer regelmatig of u goed stookt: een goed vuur heeft gele gelijkmatige vlammen en er komt bijna geen rook uit de schoorsteen

Meer informatie
Wilt u meer informatie over de gevolgen van hout stoken voor het milieu en de gezondheid van u en uw omgeving? Check dan de website van voorlichtingsorganisatie milieucentraal.nl. Klik HIER voor meer informatie over het stookalert.

Bron: Gemeente Enschede.

Renovatiewerk

Renoveren is manoeuvreren binnen bestaande situaties. Renoveren is ook concentreren. Het is een proces waarbij afspraken maken, overlastbeperking en communicatie naar gebruikers continu aan de orde is. Aanpassen aan de situatie en flexibele werktijden zijn randvoorwaarden die onlosmakelijk verbonden zijn aan renoveren. Lansink herkent en erkent deze wensen en vertaalt deze voor u in een doelgericht plan van aanpak. Bij Lansink zijn deze uitgangspunten vanzelfsprekend, helder en duidelijk. Dit betekent voor u dat u zorgeloos kunt renoveren.
Meer informatie;
Lonnekerbrugstraat 95
7547 AK Enschede,
Tel: 053-435 98 63,
info@lansinkbv.nl

---

3. Monumentaal wonen in een gemeentelijk monument.

foto: SCEE. **Nieuwedijk 104, 106, 108. Gemeentelijk monument.**

Wonen in een gemeentelijk monument betekent wonen in de geschiedenis… Uw huis heeft een verhaal! Uw woning heeft dankzij die historische waarde een heel eigen sfeer. Bepaald niet ‘doorsnee’ dus. Om de monumentale waarde van uw huis te behouden geldt voor u, als eigenaar van een gemeentelijk monument, een aantal spelregels én voordelen. Meer daarover leest u - in vogelvlucht - in deze gids.
In deze gids vindt u basisinformatie die voor u als nieuwe eigenaar van een woonhuismonument van belang is.
Klik HIER voor de gids Monumentaal wonen voor eigenaars van een gemeentelijk monument. Een uitgave van het Nationaal restauratiefonds,

---

COLOFON

Het Erfgoed Magazine Enschede is een uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Redactieadres:
Stichting Cultureel Erfgoed Enschede
info@cultureelerfgoedenschede.nl

Disclaimer
Ondanks aan de samenstelling van dit Magazine bestede zorg kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de onvolledigheid of onjuistheid van dit nummer.

---

4. Boek van de maand.

Soort: Beschrijving van de bezetting en bevrijding van Enschede 1945.
Schrijver[s]: Adrie M. Roding
ISBN: 9070 9864 85
Aal pagina’s: 239
Afmeting: 16 x 23 cm.
Conditie: in goede staat
Bijzonderheden: foto’s in zwart wit.
Uitgever: Uitgeverij van de Berg Enschede..

Verschijningsdatum: 199
Prijs: 0€ 19,50
incl. verzendkosten
in voorraad

BOEKENSHOP.

In onze boekenshop bevinden zich ruim 60 boeken over cultureel erfgoed en de historie van Enschede en Twente. Met de aankoop van een boek ondersteunt u tevens de activiteiten van de stichting Cultureel Erfgoed Enschede. Bent u op zoek naar een specifiek boek of wilt u boeken aan de stichting ter beschikking stellen? Laat het ons weten. Via e-mail.

Klik hier

---

5. Film Enschede 1920.

Een film uit 1920 met beelden van veel verschillede activiteiten in Enschede. Bron: Twentse filmbank.
Klik **HIER** voor de film.

---

6. Het geheim van de ronde hoekgevels. (deel 4 slot)

foto boven: Oude markt
De regelgeving voor het bouwen van woonhuizen en panden was voor 1862 nogal summier.
Na de stadsbrand op 7 mei 1862 heeft de gemeente Enschede een verordening opgesteld op het bouwen, vernieuwen en afbreken van gebouwen in de gemeente Enschede.
De eerste verordening na de stadsbrand dateert van oktober 1886, vervolgens werden er wijzigingen doorgevoerd in1891, 1896, 1897, 1899 en op 1 december 1902.
De verordening was vooral van toepassing op bouwwerken binnen het centrum van Enschede en was ook van toepassing op vernieuwing of verbouwing.
Foto rechts: Gemeentelijke verordening van de gemeente Enschede d.d. 1885-1 december 1900.

GEMEENTE ENSCHEDE.

VERORDENING
dd. 9 Februari 1885
op het
BOUWEN, VERNIEUWEN
en
AFBREKEN
van
GEBOUWEN,
zooals die, na de wijzigingen dd. 28 October 1886, 20 Juli 1891, 9 October 1896, 8 Juli 1897, 7 September 1897, 21 September 1897, 7 December 1897, 27 April 1899 en 10 November 1899
op
1 December 1902 luidt.

Foto: Hoek Marktstraat, Walstraat.

Een aantal willekeurige artikelen uit deze verordening:

Artikel 15 (9 februari 1885)
-Stookplaatsen en schoorstenen moeten op ontbrandbare materialen opgetrokken worden. In schoorstenen of leidingen zal volstrekt geen hout aanwezig mogen zijn.
Artikel 17. (9 februari 1885)
Elke woning zal voorzien moeten zijn van een goed bruikbaar privaat. Bij gebruikmaking van het tonnenstelsel, zal men eene zuiver dichte ton moeten hebben met goed sluitende deksel.
Artikel 23 (9 februari 1885)
Een nieuw gebouwde woning zal niet betrekken mogen worden =, dan nadat die door Burgemeester en Wethouders zal zijn goedgekeurd.
Artikel 1. (27 april 1899)
De as van de straat moet zoveel mogelijk een rechte of flauw gebogen lijn zijn.
1d. Het is verboden een gebouw te maken, op te trekken, te stellen, te bouwen, te plaatsen of te stichten anders dan aan een bestaande openbare straat in directe onbelemmerde verbinding staande met eene andere openbare straat.
In geen geval is het evenwel geoorloofd een gebouw te stellen, indien het met de gemeentelijke – brandbluschmiddelen en voertuigen tot vervoer van lijder aan besmettelijke ziekten niet gemakkelijk te bereiken is.
Artikel 10a (oktober 1896)
Het is verboden scheidingsmuren van woningen of buitenmuren van gebouwen anders te metselen dan van steen van tenminste 22 centimeter.

Artikel 10b (juli 1897)
Het is verboden dakbedekkingen anders te maken of te vernieuwen, dan van ontbrandbare stoffen. Pannendaken moge niet worden voorzien van strodokken of andere licht ontvlambare stoffen. Toelichting op strodokken. Veel oude woningen en boerderijen zijn nog voorzien van Oud-Hollandse (OH) dakpannen. Ter voorkoming van overlast of warmteverlies door slechte aansluitingen, werden in het verleden onder de pannen dokken van stro aangebracht. Om toch voor een goede afdichting te zorgen, gebruikten boeren proppen stro, die onder de pannen werden aangebracht. Het stro isoleert goed en zorgt door de open structuur tegelijkertijd voor ventilatie

Foto: Haverstraatpassage 1940. Mooi voorbeeld van een ronde hoekgevel.

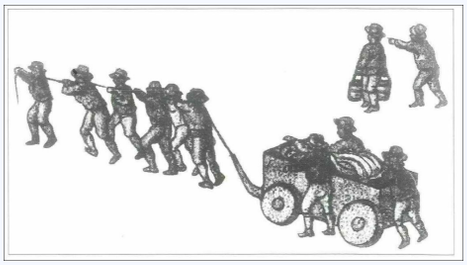

Wet & regelgeving.

De huizen in Enschede van voor 1862 waren voor een belangrijk deel uitgevoerd in hout. Hout was vooral goedkoop omdat het als bouwmateriaal ruimschoots beschikbaar was. Maar hierdoor was de kwetsbaarheid bij brand ook heel groot geworden. Het gevolg was dat de gemeente vanaf 1885 meer regels heeft opgesteld voor het “bouwen, vernieuwen en afbreken van gebouwen”
Deze regels waren voor een belangrijk deel gericht op brandveiligheid van huizen om een catastrofale brand zoals in 1862 het geval was te voorkomen.
In de verordeningen van 1885 tot 1902 hebben wij geen bepalingen kunnen vinden met betrekking tot het ontwerp van de buitengevels van huizen waardoor een brand voor de hulpdiensten gemakkelijk bereikbaar zou zijn. In de verordening van 1899 werd alleen bepaald dat gemeentelijke diensten en brandblusmiddelen een goed bereikbaarheid moesten hebben.

Sloopwerkzaamheden ter voorbereiding van het nieuwe stadhuis omstreeks 1930. Op de hoek van de Langestraat en Achter het Hofje een uitzonderlijk mooi pand met een ronde hoekgevel. Links daarvan het voormalige huis van de familie Blijdenstein en op dat moment de Openbare Bibliotheek van Enschede.

foto boven (SCEE)
Het koningsplein in Enschede eveneens een opvallend voorbeeld van eigentijdse ronde gevels van het Holland Casino. Is het een handelsmerk van Enschede geworden?

foto onder (SCEE)
Moderne eigentijdse architectuur met ronde hoekgevels. Het Medisch Spectrum Twente.

Van de heer Platvoet uit Enschede ontvingen wij een interessante aanvulling op onze vraagstelling welke redenen er waren om in Enschede huizen te bouwen met ronde hoekgevels.

In de Raadsvergadering van 2 juni 1862, nog geen maand na de brand, is naast allerlei andere zaken, een wijziging van de ‘Verordening op het bouwen en het vernieuwen van gebouwen in de Gemeente Enschede’ aangenomen. (Archiefdossier gemeentearchief: Notulen Raad Enschede 1862 mei-dec).
In een deel van artikel 3 van deze verordening is bepaald: **Voor gebouwen staande op de hoeken der straten zal kunnen worden gelast dat de hoek aan de straat rond wordt gebouwd.** In de marge van de notulen (pagina 62) staat ook nog een notie die er op wijst dat de Politie er bij betrokken is of moet worden.

Dit kan een aanwijzing zijn dat het bestuur van de stad een besluit kan nemen om voor een gebouw op een hoek verplicht een ronde gevel te realiseren.

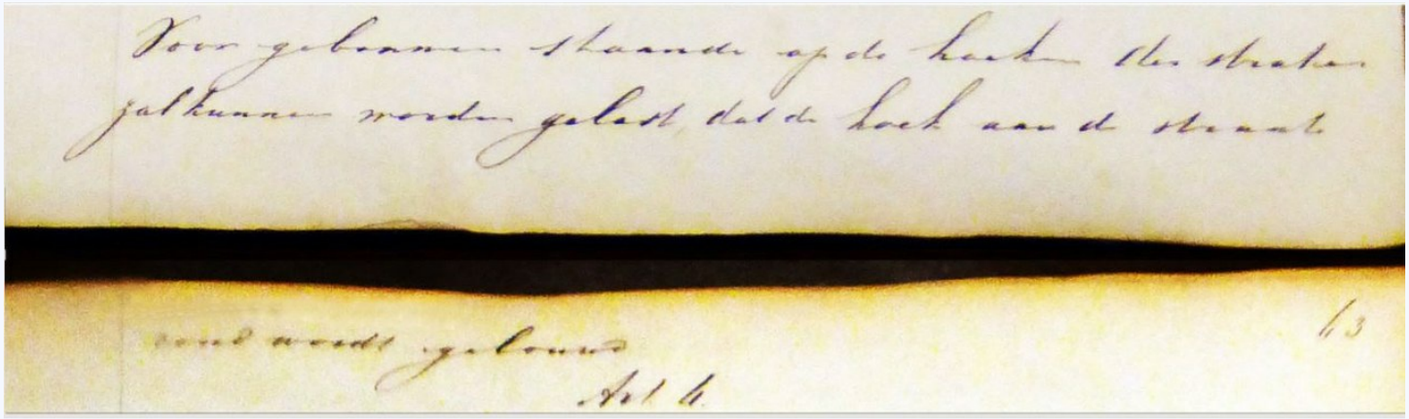
Voor gebouwen staande op de hoeken der straten
zal kunnen worden gelast, dat de hoek aan de straat
rond wordt gebouwd
Art 4.
63

Foto boven; Tekst uit de notulen van de raadsvergadering van 2 juni 1862. (archief dhr. Platvoet)

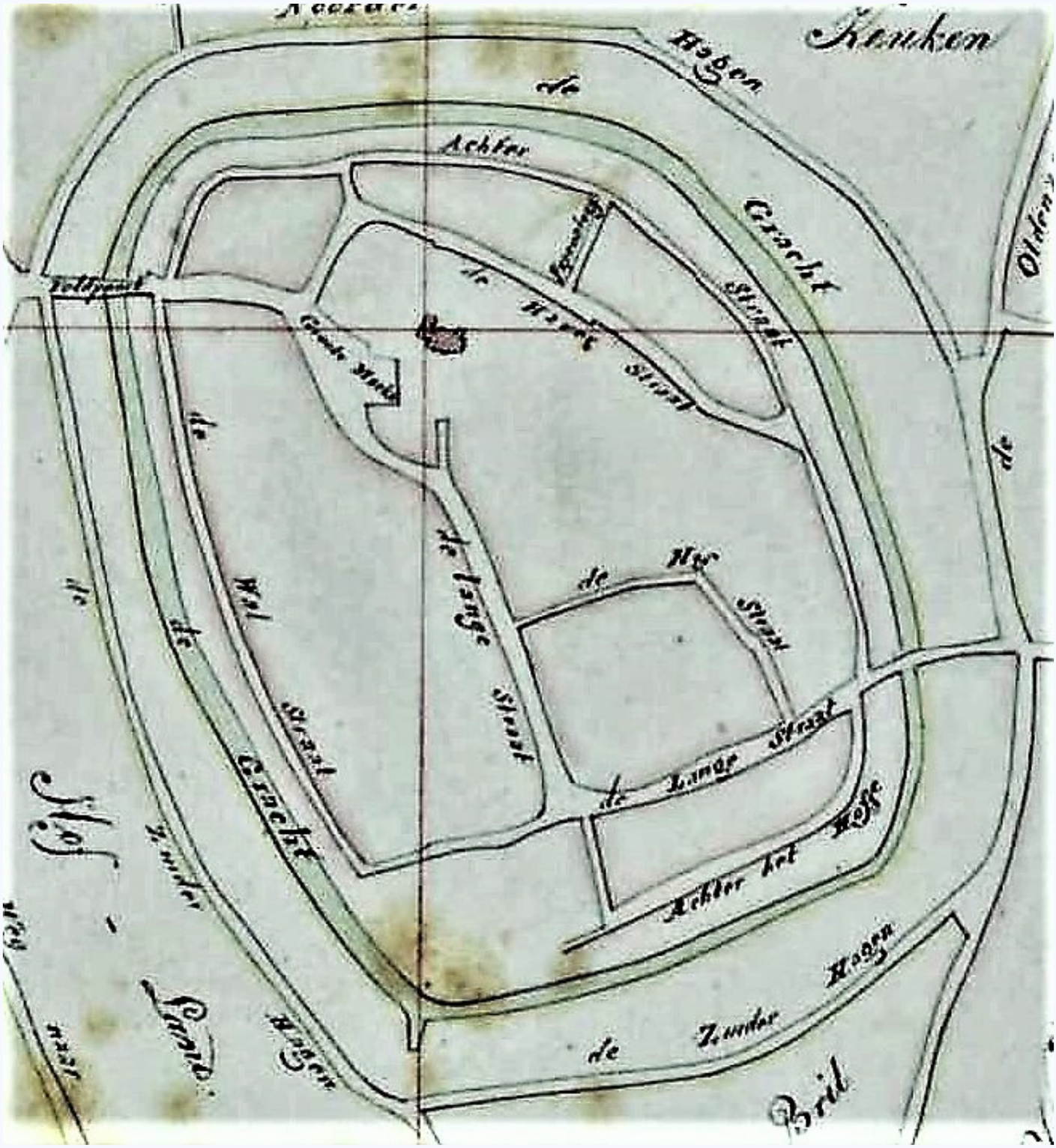

Foto boven: De eivormige structuur van Enschede (1826) die tot op heden behouden is.

Ten Slotte.

Het hoe en waarom er in de Enschedese binnenstad zo opmerkelijk veel panden zijn met een afgeronde buitengevel valt uit ons onderzoek helaas niet klip en klaar te verklaren of te bewijzen. Feit is wel dat deze bouwwijze zich tot in de hedendaagse architectuur heeft voortgezet. Fraaie voorbeelden hiervan zijn het ziekenhuis Medisch Spectrum Twente en het Holland Casino.
Maar in Enschede zijn er ook voorbeelden van winkelpanden met afgeronde hoekgevels die na sloop in vergelijkbaar ontwerp weer zijn herbouwd. Het pand van ZARA aan de Klomp is daar weer een mooi voorbeeld van.
Na kennis te hebben genomen van archieven, plattegronden van Enschede en opvattingen van verschillende deskundigen lijkt ons de onderstaande theorie het meest waarschijnlijk.

“Enschede heeft vanuit de middeleeuwen een eivormig centrum dat omringd was met een verdedigingsgracht. Ook na de fatale brand van mei 1862 is door het bestuur van de stad Enschede besloten deze eivorm te handhaven. Om deze eivorm door gebouwen te laten accentueren had de gemeente Enschede de bevoegdheid om op aanwijzing gebouwen te voorzien van ronde hoekgevels. Deze eivorm van het centrum van Enschede bestaat nog steeds en wordt door stedenbouwkundigen en architecten gekoesterd. De bestaande cirkelvormige structuur van de binnenstad heeft er toe geleid dat verschillende panden hier architectonisch op werden en nog steeds worden aangepast.”

Hierbij willen wij namens het bestuur van de stichting cultureel erfgoed Enschede alle personen die een bijdrage hebben geleverd aan deze publikatie dankzeggen.

Bronnen:
- Enschede stadsbrand 1862
- Dhr.Andre Jekel, architect.
- Dhr. Jan Astrego.
- Dhr. Geert Bekkering.
- Dhr. Adrie Roding.
- Dhr. A. Platvoet.
- Archief gemeente Enschede.
- Archief stichting cultureel erfgoed Enschede.

Een publicatie van de stichting cultureel erfgoed Enschede.
Uitgave; 2020.
Wilt u de volledige publicatie over de ronde hoekgevels downloaden?
Klik dan HIER

---

7. Voormalig Hotel Rodenbach heeft beschermde status.

Of het voormalige Hotel Rodenbach de status van gemeentelijk monument krijgt is nog afwachten. Door de gemeente Enschede is nu wel besloten om het pand een beschermde status te geven in afwachting van de mogelijke gemeentelijke monument status. Hierdoor kan worden voorkomen dat het pand eventueel kan worden gesloopt of een aanzienlijke renovatie kan worden doorgevoerd. De beschermde status staat gelijk aan de monumentstatus totdat er een definitief besluit is genomen over het pand.

---

8. Koetshuis Schuttersveld (deel 9)

De culinaire naam van Het Koetshuis werd gevestigd door maître Fred Bohnke die er zelfs een Michelin ster behaalde en er jarenlang de scepter zwaaide. De laatste jaren werd de zaak gerund door chef kok John Spruit en zijn echtgenote Wendy. Deze exploitanten hebben de bekende horecazaak twee jaar gerund tot 2018. John en Wendy Spruit namen eind 2016 de helft van de aandelen over van oud-ondernemer Jan Zantinge, de oprichter van het bedrijf Prescan (preventief medisch onderzoek).
Zantinge had een horeca-echtpaar nodig voor Het Koetshuis omdat hij zelf in Nice en Monaco woont. Het echtpaar Spruit exploiteerde daarvoor ruim een jaar het restaurant van Hotel Rodenbach aan de Parkweg in Enschede.

Op dit moment, januari 2019, staat de villa Schuttersveld met koetshuis, twee dienstwoningen en landschapspark te koop. Eigenaar Egbert ten Cate, een Almelose bankier en gehuwd met Anna van Heek, is ruim 30 jaar eigenaar van dit historische Rijksmonument en heeft besloten om er nu afscheid van nemen.

Foto boven: Het terras van het voormalige koetshuis restaurant kijkt uit over het landschapspark van villa Schuttersveld.
Foto onder: Het interieur van het voormalige restaurant ennex bistro.
Foto's SCEE.

De stichter van de buitenplaats aan de Hengelosestraat is de Belgische textielfabrikant Jonkheer Charles Louis de Maere [1802-1885]. Hij behoorde tot de zuidelijke textielfabrikanten die begin vorige eeuw na de afscheiding van België naar het noorden trokken om er hun handelsactiviteiten voor Nederlands-Indië voort te zetten.

De Maere was in 1832 in Enschede een weverij begonnen, die echter kort daarop afbrandde. Op landgoed Het Schuttersveld liet hij in 1902 een nieuwe fabriek bouwen, met een weverij en garenververij. Met een weefschooltje legde hij de grondslag voor het textielonderwijs in Enschede. In 1858 keerde De Maere naar België terug en werd de grond met textielfabriek, villa, koetshuis en twee dienstwoningen op een publieke veiling voor 3750 gulden gekocht door een andere textielbaron, Hendrik Jan [Hein] van Heek [1814-1872].

De weverij van De Maere vormde de basis voor textielfabriek "Schuttersveld" van de Gebr. Van Heek. Na de gedwongen sluiting van de textielfabriek en de daaropvolgende sloop van dit fabriekscomplex in 1982 werd hier het Meubelplein gevestigd. Wat overbleef was een lange muur van de voormalige textielfabriek aan de Tubantiasingel.

De villa Schuttersveld aan de Hengelosestraat omstreeks 1910.

---

9. Nieuw fonds voor behoud boerderijen.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stelt 5 miljoen euro beschikbaar voor een nationaal fonds om historische boerderijen te behouden. Het Boerderijenfonds is bedoeld om agrarische gebouwen te restaureren, verduurzamen en nieuwe bestemmingen te geven. In de komende jaren kunnen er 25 tot 30 projecten mee worden ondersteund in het hele land, zo heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed bekendgemaakt.
Leefbaarheid aantonen

Het initiatief komt van de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland met hulp van het Nationaal Restauratiefonds. Eigenaren van boerderijen kunnen bij het fonds hulp krijgen als ze kunnen aantonen dat hun verbouwplan de leefbaarheid op het platteland vergroot en ,,meerwaarde heeft voor de directe leefomgeving''. Eigenaren van oude boerderijen lopen vaak tegen problemen aan bij het energiezuiniger maken. Technisch is dit meestal lastig, terwijl ook niet alles is toegestaan bij monumentale gebouwen. Voor hen is niet alleen geld, maar ook advies en kennis vaak moeilijk te verkrijgen.

Het fonds wil helpen en ook de algemene kennis vergroten. Binnen enkele maanden wordt het mogelijk om steun aan te vragen bij het Restauratiefonds.

Nederland gaat de Neder-Germaanse Limes, de voormalige grens van het Romeinse Rijk, voordragen voor een plek op de Werelderfgoedlijst van de Unesco. Dit gebeurt begin volgend jaar samen met Duitsland. Volgens de twee landen is de limes een “uniek en onvervangbaar monument met universele waarde voor de mensheid”.
De noordelijke ‘Limes’ (het Latijnse woord voor grens) van het Romeinse Rijk liep tweeduizend jaar geleden dwars door Nederland, langs de Rijn. Om deze grens – onderdeel van de langere grens door Europa, Azië en Noord-Afrika – te beschermen bouwden Romeinen hier onder andere wachttorens en legerkampen. Zo verrees bij Nijmegen een legerkamp dat plaats bood aan twee legioenen van zesduizend man. Maar ook forten in Valkenburg, Leiden, Woerden, Utrecht, Bunnik en Arnhem lieten hun sporen na, evenals het CDe buitengrens van het Romeinse Rijk doorsnijdt een groot aantal landen. Met 19 vindplaatsen in Nederland en 25 in Duitsland nomineert Nederland daarom ook namens Duitsland. Het nominatiedossier is samen met de deelstaten Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts en de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland opgesteld.orbulo-kanaal bij Leidschendam en diverse bouwwerken in Duitsland.
VN-organisatie Unesco beslist in juli 2021 of de limes inderdaad een plek op de Werelderfgoedlijst krijgt.

11.Twee onder één kap woningen.

Het renoveren van woningen is van alle tijden maar als er sprake is van twee woningen onder een kap dan wordt het al een stuk lastiger. Dat vraagt niet alleen om overleg met de buren maar financiën en smaak spelen hier een grote rol. En niet te vergeten speelt Welstand van de gemeente Enschede hier ook een niet onbelangrijke rol. In 1983 was het de schilder Johan van Halem die dit fenomeen al op het doek heeft vastgelegd. Het gaat hierbij om vier woningen in twee panden aan de Javastraat. Ons "toekomstige erfgoed" heeft het ook hier zwaar te verduren. De komende maanden zullen wij de “Twee onder één kap woningen” eens op de korrel nemen, maar u ook laten zien dat er pareltjes van twee onder één kap woningen in Enschede zijn waar de buren elkaar letterlijk hebben kunnen vinden.

Javastraat, een schilderij van Johan van Halem uit 1983.

Twee onder én kap aan de Emmastraat. Een fraai pand met een mooie gemetselde gevel met aan de rechterzijde originele elementen. In de jaren'70 was het heel gebruikelijk om af te stappen van kleine ramen in de woonkamer. Maar de symetrie van de begane grond is door deze ingreep links geheel verloren gegaan. Ook de voordeuren van deze woning verschillen jammer genoeg.

---

12. NKS. presenteert nieuwe definities kasteel en buitenplaats

Zonnebeek

foto: SCEE.

Op 15 november presenteerde de Nederlandse Kastelen Stichting op het Platform Kastelen en Buitenplaatsen een nieuwe werkdefinitie voor kastelen en buitenplaatsen. Deze nieuwe definities zijn noodzakelijk om kastelen en buitenplaatsen in hun volle omvang (wettelijk) te beschermen. Ook zijn deze nieuwe definities belangrijk voor wetenschappelijk onderzoek en de beeldvorming bij het publiek.

Werkdefinitie kasteel, NKS 2019:
Een kasteel is een uit de middeleeuwen of vroegmoderne tijd stammend complex van bouwwerken en hun directe omgeving met verschillende morfologische en functionele kenmerken.
Het functioneert als verblijfsplaats voor de elite en combineert die functie met (symbolische) verdedigbaarheid en representativiteit.
Een kasteel kan dienen als sociaal, bestuurlijk en economisch centrum voor de directe omgeving en beschikt vanuit die verschillende functies over specifieke morfologische kenmerken. Die kunnen inhouden representatieve woon- en ontvangstruimten, torens, poorten, wallen- en grachtenstelsels.
Bij het complex behoren vaak voorburchten met al dan niet agrarische functies, sier- en moestuinen en andere (statusverhogende) landschapselementen.

Werkdefinitie buitenplaats, NKS 2019:
Onder een buitenplaats wordt verstaan ieder verblijf, veelal met tuin en park en bijgebouwen, dat door de eigenaar werd gesticht met het oogmerk om voor kortere of langere tijd op het platteland te vertoeven.
De stichting had ten doel de gebruikers van de rust en de landelijke omgeving te laten genieten.
Tegelijk diende het als statussymbool en bood het de mogelijkheid het beheer te voeren over de eventueel aan de buitenplaats verbonden industriële-, landbouw-, en bosbouwbedrijven.

---

13. Eigenaar of toekomstig eigenaar van een gemeentelijk monument?

.

Foto: SCEE.
Als eigenaar van een gemeentelijk monument is het goed om een aantal zaken te weten. In deze gids leest u wat het inhoudt om eigenaar te zijn van een monument. Denk aan wet- en regelgeving, de monumentenstatus en mogelijkheden voor (financiële) ondersteuning.

Deze gids wordt u aangeboden door het Nationaal Restauratiefonds. Inhoudelijk zijn ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, De Groene Grachten en de Federatie Grote Monumentengemeenten betrokken bij de totstandkoming van de gids. Download HIER de Gids: Monumentaal wonen.

---

14. Crowd-funding voor Frans Kasteel.

Willy Nanlohij, een 62-jarige gepensioneerde bankmedewerker, woont het grootste deel van het jaar samen met zijn vrouw Hilda in een comfortabel maar onopvallend huis in **Enschede**.

Maar op zaterdagavond probeerde het echtpaar hun nieuwe status uit als eigenaren van een sprookjesachtig Frans kasteel dat dateert uit de dertiende eeuw en wordt geleverd met torentjes, een klokkentoren en een slotgracht.
“Het was een jongensdroom”, zei Nanlohij. Terwijl hij zijn eigendom, zijn vrouw aan zijn zijde, overzag, voegde hij eraan toe: "Ik voel iets in mijn buik, opwinding." Hun droom komt met een paar kanttekeningen: ze delen het eigendom met 25.000 mensen die deelnamen aan een innovatieve crowd-funding campagne (minimale bijdrage 50 euro) en het kasteel is een onbewoonbare ruïne. Het kasteel van Mothe Chandeniers, 300 km ten zuidwesten van Parijs, is doordrenkt van een geschiedenis van rijkdom en voorrechten.

Mothe Chandeniers werd gebouwd in de 13e eeuw en werd in de middeleeuwen veroverd door Engelse indringers. In 1654 transformeerde markies Francois II het in een weelderig huis met tuinen en parken. Parijse ondernemer Francois Hennecart nam het in 1809 over en herstelde het, en Baron Edgard Lejeune en zijn vrouw Marie Ardoin transformeerden het later in een neogotische structuur

Maar in 1932 verwoestte vuur het interieur en het dak. Sindsdien staat het kasteel verlaten met bomen die erin groeien.
Het crowd-funding initiatief, gelanceerd in 2017 door een Frans bedrijf dat nieuwe financieringsmodellen wil gebruiken om historische monumenten te behouden, bracht 1,6 miljoen euro op van 25.000 mensen in 115 landen, waaronder Cuba en Burkina Faso. Met het geld kon worden begonnen met het stutten van het gebouw. Steigers is op zijn plaats. Het doel is niet om het in zijn vorige staat te herstellen, maar om te voorkomen dat het valt.

Het Britse echtpaar Robert en Suzanne Powell die een nabijgelegen bed and breakfast runnen, zijn ook mede-eigenaars. "Het is echt goed om een investering te hebben en die interesse in het onroerend goed, om mee te kunnen gaan en te zien hoe vooruitgang wordt geboekt in het weer tot leven brengen," zei Robert Powell. Een deel van het kasteel wordt bewoonbaar gemaakt: een kamer in de klokkentoren, voor mede-eigenaars om de nacht in hun kasteel door te brengen.
Luister **HIER** naar het interview met Willy Nanlohij.

---

15. Atjehstraat 27 (Moskee) aanwijzing gemeentelijk monument.

De panden Atjehstraat 27 en 29 zijn in 1921 gebouwd als verenigingsgebouwen voor de Hersteld Apostolische gemeenschap. Nu zijn er een moskee en theehuis in gevestigd. Erfgoedorganisaties hebben aan B&W gevraagd om deze panden aan te wijzen als gemeentelijk beschermd monument.

Het Oversticht heeft de panden onderzocht en gewaardeerd en zij adviseert B&W om nr. 27 aan te wijzen als monument en zij geeft in overweging om nr. 29 de aanduiding 'karakteristiek' te geven in het bestemmingsplan. De gemeentelijke monumentencommissie heeft gelijkluidend geadviseerd en de aanvragers kunnen zich hierin vinden. Op 21 december 2018 hebben B&W het moskeebestuur hierover geïnformeerd en zij was in de gelegenheid daartegen zienswijzen in te dienen. Dat is niet gebeurd en vervolgens hebben B&W op 27 augustus 2019 besloten nr. 27 in beginsel aan te wijzen als beschermd monument.

Toen dit besluit werd geagendeerd voor de betrokken raadscommissie, gaf het moskeebestuur aan het voornemen tot aanwijzen niet te hebben ontvangen waardoor zij geen zienswijzen kon indienen. Vanwege de zorgvuldigheid is zij in de gelegenheid gesteld om alsnog zienswijzen in te dienen. Er wordt nu een nieuw besluit genomen waarbij de ingediende zienswijzen worden meegewogen.

Dit besluit zal worden voorgelegd aan de betroken raadscommissie ter advisering. Daarna wordt er een definitief besluit genomen waartegen belanghebbenden bezwaar en beroep kunnen aantekenen.
Bron: Gemeente Enschede.

Op verzoek sturen wij u van Het Oversticht de monumentale waarden van het gebouw Atjehstraat 27 en 29.
Lees **HIER** de Nota Zienswijzen.

---

16. ERFGOEDNIEUWS UIT DE REGIO.

Interessante berichtgeving over erfgoednieuws uit onze regio.

Monument of niet?

De oude Hofstede MTS, waar sinds 2016 het World Trade Center in Hengelo is gevestigd, heeft als totaal gebouw en in een aantal belangrijke onderdelen monumentale waarden. Het is een van de belangrijkste Wederopbouw gebouwen van Hengelo. De gemeentelijke monumentencommissie heeft er bij de gemeente voor gepleit om het hele gebouw tot gemeentelijk monument te verklaren. B en W heeft echter besloten dat niet te doen.
Wel is toegezegd dat het bouwgedeelte, waar het prachtige kunstwerk van kunstenaar Berend Hendriks onderdeel van uitmaakt, gespaard zal blijven. In hoeverre dit een hard, rechtsgeldig, besluit is is vaag. De Bond Heemschut en het Cuypersgenootschap hebben bezwaar gemaakt tegen het niet verklaren tot gemeentelijk monument. De afhandeling van het bezwaarschrift loopt nog.

Slijterij stopt ermee!

De laatste zelfstandige slijter van Hengelo schenkt binnenkort het laatste borreltje. „En dan is het een kwestie van opruimen.”

Bijna eeuw oud

De eerste borrel in het monumentale pand werd bijna een eeuw geleden geschonken door grootvader Hendrik ter Braak. De flamboyante Hengeloër bracht er zijn café in onder. Na de Tweede Wereldoorlog werden op de eerste verdieping dertien kamers ingericht en tot de jaren tachtig dronken hotelgasten hun jenevertje beneden aan de toog. Het café werd in 1979 omgebouwd tot slijterij en die functie heeft het pand de afgelopen veertig jaar behouden.

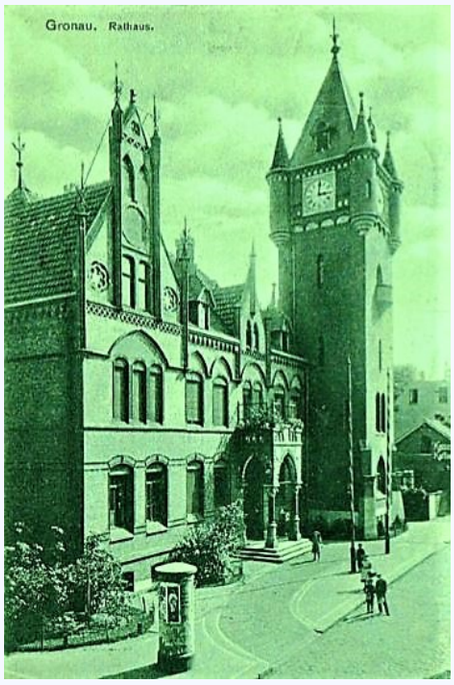

Voorgevel van historisch Rathaus Gronau herstellen

De Heimatverein Gronau, de Heimatverein Epe en de Bürgerverein Dinkelaue pleiten voor suggesties van burgers, gebaseerd op het historische stadhuis in de Bahnhofstraße, om de cultuurhistorische voorzieningen daar te bundelen en structureel aan te vullen.

Dit blijkt uit een gezamenlijk geschreven persbericht. De basis voor deze eis is een basisbesluit van de Raad van Gronau in november 2017. Dit voorziet in het onderzoeken van de mogelijkheid om een gebouw te bouwen op de site van het historische stadhuis, waarvan de gevel gebaseerd moet zijn op het origineel dat in 1945 is vernietigd.

foto links: het oorspronkelijke stadhuis Gronau van voor 1945.

Foto:SCEE erve Het Nijenhuis Haaksbergen

Boerderij stichting Achterhoek.

De Achterhoek heeft nu ook zijn eigen boerderijenstichting! Het uit vijf mensen bestaande bestuur van de kersverse Boerderijenstichting Achterhoek hield gisteren, 16 december 2019, haar oprichtingsvergadering.

Die vergadering vond plaats op een fraaie oude boerderij in Winterswijk-Miste.
Aftrap in Het Keunenhuis
Tijdens een verkennend mini-congres dat werd gehouden op 21 juni 2019 in Het Keunenhuis, ook al in de buurt van Winterswijk, bleek al dat er onder boerderij-eigenaren, gemeenten en erfgoed-organisaties grote behoefte bestaat om de krachten bundelen. Tijdens deze door LEADER Achterhoek en Agrarisch Erfgoed Nederland georganiseerde bijeenkomst werd de basis gelegd voor de nu opgerichte Boerderijenstichting Achterhoek. De deelnemers gaven desgevraagd aan dat een boerderijenstichting vooral een functie heeft als belangenbehartiger, als het zijn van kennisplatform en als verbinder van belanghebbenden. Het nieuwe bestuur heeft daar goed naar geluisterd en zal zich dus in de eerste plaats richten op deze doelen.

Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

info@cultureelerfgoedenschede.nl

Facebook Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u info@cultureelerfgoedenschede.nl toe aan uw adresboek.

Laposta